

Nr 48

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i folkbokföringsförordningen (1967: 198), m. m.

Genom en den 6 mars 1970 dagtecknad proposition, nr 92, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av tredje lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av utdrag av statsrådsprotokollet för finansärenden, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen följande förslag till

- 1) lag om ändring i folkbokföringsförordningen (1967: 198),
- 2) lag om ändring i lagen (1964: 163) om införande av brottsbalken.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås sådan ändring i folkbokföringsförordningen att dödsbevis alltid skall lämnas vid dödsfall. Förslaget innebär att gravsättning eller eldbegängelse av person som avlidit här i landet inte får ske förrän dödsbevis avlämnats.

Lagförslagen

De vid propositionen följande lagförslagen har följande lydelse.

1) Förslag

till

Lag**om ändring i folkbokföringsförordningen (1967: 198)**

Härigenom förordnas, att 31 och 32 §§ folkbokföringsförordningen (1967: 198) skall ha nedan angivna lydelse.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)***31 §.**

Dödsfall anmäles — — — — — anmäla dödsfallet.

Den som anmäler dödsfall skall, om dödsbevis ej lämnas enligt 32 §, vid anmälan uppge sannolik dödsorsak och namn på läkare som under sista året före dödsfallet rådfrågats av eller för den döde.

32 §.¹

Intyg om dödsorsak (dödsbevis) lämnas vid dödsfall till pastorsämbete av polismyndighet, om särskild undersökning för att utröna dödsorsaken gjorts genom myndighetens försorg, och av sjukvårdsinrättning om den avlidne vårdades på inrättningen vid dödsfallet.

Den som anmäler dödsfall till pastorsämbete skall avlämna dödsbevis om läkare i annat fall vårdade den avlidne under hans sista sjukdom, biträdde vid förlossning, där moder eller barn dog, eller besiktigade den dödes kropp efter dödsfallet.

Socialstyrelsen kan förordna att dödsbevis skall lämnas till pastorsämbete vid andra dödsfall än som avses i första och andra styckena såvitt avser kommun eller ort där tjänsteläkare är stationerad. Sådant dödsbevis avlämnas av den som anmäler dödsfallet.

Intyg om dödsorsak (dödsbevis) lämnas vid dödsfall till pastorsämbete.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1971.

¹ Senaste lydelse 1969: 312.

2) Förslag

till

Lag**om ändring i lagen (1964: 163) om införande av brottsbalken**

Härigenom förordnas, att 14 § lagen (1964: 163) om införande av brottsbalken skall ha nedan angivna lydelse.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*14 §.¹

Följande lagrum — — — — —	— brottsbalkens ikraftträdande:
16 § 1 och 6 punkterna förordningen den 16 februari 1864 (nr 11 s. 101) om nya strafflagens införande och vad i avseende därå iakttagas skall;	16 § 6 punkten förordningen den 16 februari 1864 (nr 11 s. 101) om nya strafflagens införande och vad i avseende därå iakttagas skall;

1 punkten — — — — — strafflagen m. m.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1971.

Inledning

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anför i propositionen inledningsvis följande.

Frågan om införande av obligatoriska dödsbevis har diskuterats vid ett flertal tillfällen under de senaste decennierna. Den 2 december 1966 tillsatte medicinalstyrelsen och rikspolisstyrelsen en gemensam arbetsgrupp med uppdrag att utreda frågor i samband med dödsbevis. I promemoria den 29 februari 1968 som avgavs till de båda ämbetsverken föreslog arbetsgruppen, att gravsättning eller eldbegängelse inte skulle få ske innan dödsbevis avlämnats. Över promemorian inhämtade ämbetsverken yttranden från statens rättsläkarstationer i Uppsala, Lund och Göteborg, länsstyrelserna i Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Västernorrlands och Norrbottens län, polismyndigheterna i Stockholms, Göteborgs, Malmö, Nyköpings, Eskilstuna, Strängnäs, Katrineholms, Linköpings, Motala, Norrköpings, Eksjö, Härnösands, Sollefteå, Sundsvalls, Örnsköldsviks, Bodens, Gällivare, Haparanda och Luleå polisdistrikt, Sveriges läkarförbund, För-

¹ Senaste lydelse 1969: 83.

eningen Sveriges länspolischefer och Föreningen Sveriges polismästare. Riksåklagaren tog under hand del av promemorian och förklarade sig inte ha någon erinran mot dess förslag.

Med bifogande av promemorian och remissyttrandena över denna har rikspolisstyrelsen och socialstyrelsen gemensamt i skrivelse den 21 oktober 1969 hemställt att dödsbevisen görs obligatoriska. Ett genomförande av ämbetsverkens förslag förutsätter vissa ändringar i bl. a. folkbokföringsförordningen (1967: 198, FBF).

Över ämbetsverkens framställning har efter remiss yttrande avgetts av centrala folkbokförings- och uppborädsnämnden (CFU).

Nuvarande ordning

Utskottet hänvisar till propositionen s. 5—6.

Rikspolisstyrelsens och socialstyrelsens framställning

Utskottet hänvisar till propositionen s. 7—8.

CFU:s remissyttrande

Utskottet hänvisar till propositionen s. 8—9.

Departementschefen

Frågan om att införa regler om att dödsbevis alltid skall lämnas vid dödsfall har aktualiserats främst genom de ökade kraven på rättssäkerhet men även av önskemålet att få en förbättrad statistik rörande dödsorsaker. F. n. krävs dödsbevis endast när läkare — i eller utom sjukvårdsinrättning — anlitats i samband med dödsfallet. Rikspolisstyrelsen och socialstyrelsen har efter omfattande utredning föreslagit att dödsbevis skall bli obligatoriska, dvs. lämnas vid alla dödsfall här i landet. Detta förslag har tillstyrkts av CFU. Jag delar ämbetsverkens uppfattning att den nuvarande ordningen inte innebär tillräcklig garanti för att dödsfall med anledning av brott blir kända för polisen. En sådan garanti kan åstadkommas endast genom att dödsbevis görs obligatoriskt för samtliga dödsfall och jag föreslår därför att lagstiftningen utformas i enlighet härmed. Redan nu gäller att eldbegängelse inte får äga rum förrän dödsbevis lämnats till pastorsämbetet. Detsamma skall således gälla även för gravsättning.

Orsaken till att man tidigare inte krävt dödsbevis vid alla dödsfall har varit att det skulle medföra extra besvär och kostnader beträffande framför allt personer som var bosatta i mera avlägset belägna trakter av landet. Dessa skäl bortfaller emellertid om man i enlighet med ämbetsverkens förslag ålägger polismyndigheten att anskaffa dödsbevis vid de dödsfall då enligt gällande bestämmelser skyldighet att lämna dödsbevis inte åligger annan och låter kostnaderna härför stanna på statsverket. Som CFU påpekat kan det föreligga fall då undantag i fråga om polismyndighets skyldighet att lämna dödsbevis är motiverade. Jag tillstyrker här CFU:s förslag. Merkostnaden om ca 250 000 kr. torde rymmas inom ramen för befintliga anslag.

När det gäller grunden för utfärdande av dödsbevis kan det inte anses tillfredsställande att läkaren skall vara berättigad att utfärda beviset om dödsorsaken enbart på grund av andra personers uppgifter. Enligt min mening bör det alltid krävas att läkaren undersöker den döda kroppen, såvida han inte vårdat den döde under den sjukdom, varav han avlidit, eller biträtt vid förlossning, där modern eller barnet avlidit, och han anser sig på sannolika skäl kunna fastställa dödsorsaken.

För att fullt tillgodose syftet med det obligatoriska dödsbeviset bör det även göras en utvidgning av den skyldighet för läkare att anmäla dödsfall till polismyndigheten som följer av 3 § 8 allmänna läkarinstruktionen. Sådan anmälningsskyldighet bör enligt min mening föreligga för varje läkare, som får kännedom om att någon avlidit på annat ställe än sjukvårdsinrättning under sådana förhållanden att det behövs en fullständigare undersökning av kroppen för fastställande av dödsorsaken. Skyldighet bör också införas för pastorsämbete att underrätta polismyndigheten om de dödsfall, beträffande vilka dödsbevis inte har inkommit till ämbetet.

CFU:s erinran om vikten av att dödsbevis snarast kommer pastorsämbetet tillhanda vill jag för min del starkt understryka.

I författningstekniskt hänseende delar jag myndigheternas uppfattning att bestämmelserna om dödsbevis bör lyftas ut ur folkbokföringsförordningen och folkbokföringskungörelsen.

Enligt 14 § lagen (1964:163) om införande av brottsbalken skall den i 16 § 1 promulgationsförordningen till 1864 års strafflag intagna bestämmelsen om kronobetjäntes uppgiftsskyldighet i förhållande till länsstyrelse alltjämt äga tillämpning i sin lydelse vid brottsbalkens ikraftträdande. Ifrågavarande bestämmelse är emellertid numera obsolet. Den bör därför utmönstras genom ändring i 14 § nyssnämnda lag.

De nya bestämmelserna bör träda i kraft den 1 januari 1971.

Utskottet

Utskottet har inte något att erinra mot lagförslagen och får därför hemställa

att riksdagen bifaller propositionen nr 92.

Stockholm den 5 maj 1970

På tredje lagutskottets vägnar:

ERIK GREBÄCK

Vid detta ärendes behandling har närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar Svante Kristiansson (s), Åkesson (fp), Knut Johansson (s)*, Ebbe Ohlsson (m)*, Ferdinand Nilsson (cp), fru Landberg (s) och herr Skagerlund (fp)*;

från a n d r a kammaren: herrar Grebäck (cp), Svenning (s), Tobé (fp), Wachtmeister (m), Hugosson (s)*, Johnsson i Blentarp (s)*, Sörenson (s)* och Josefson i Arrie (cp).

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.